

IFUL-nyhedsbrev nr. 21
23. september 2008

68 landsbyer i yderområder med befolkningstilvækst i perioden 1997-2007.

Af Pia Heike Johansen og Karsten Eskildsen, IFUL
Udgivet af Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

At landdistrikterne i Danmarks yderområder affolkes har nærmest vokset sig til en selv-indlysende kendsgerning i den almene samfundsbevidsthed. Men reelt viser det sig, at ca. en tredjedel af landsbyerne i disse områder tværtimod udviser en befolkningsmæssig *fremgang*! På vegne af Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen har IFUL sat sig for at undersøge mulige årsager hertil, og om der eventuelt kunne overføres gode erfaringer og ideer til landsbyer, hvor nedgang i befolkningstallet er et problem.

I Danmark har mange landsbyer relativt ensartede vilkår, og der kan derfor ikke defineres *enkelt*-årsager – som f.eks. stærkt foreningsliv, herlighedsværdier eller andet – fordi sådanne enkeltårsager findes såvel i landsbyer med fremgang som det modsatte. Man må derfor søge årsagerne i en kombination af faktorer, der viser sig i to overordnede forklaringsrammer:

- ❖ Den første er knyttet til de *lokale ressourcer* som f.eks. natur og kulturmiljøer samt infrastruktur.
- ❖ Den anden er knyttet til de *aktører*, der bringer de lokale ressourcer i spil som f.eks. lokalt forenings- og erhvervsengagement samt offentlige investeringer.

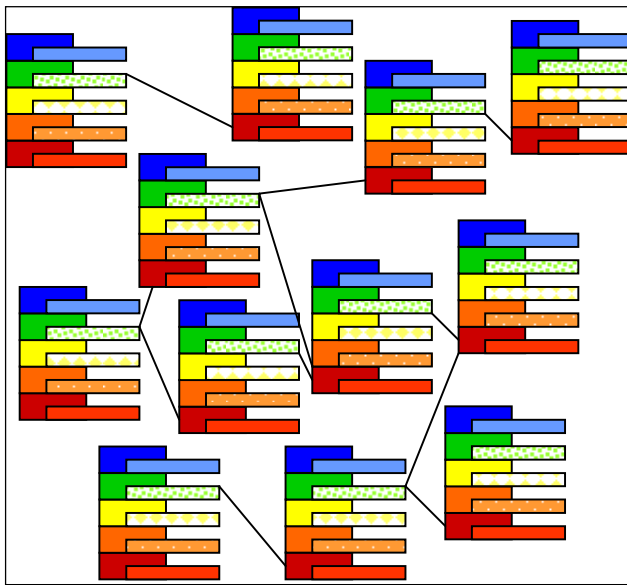
Det fremgår af undersøgelsen, at disse to forklaringsrammer hver for sig både kan kortlægges og erfaringsmæssigt udvikles. I de i alt 31 interviews i otte udvalgte "succes-landsbyer" var det et gennemgående træk, at man lokalt er meget opmærksom på at sikre udfoldelsen af sådanne, lokale ressourcer, både hvad angår de stedbundne (f.eks. naturen og infrastruktur) og de humane (f.eks. forenings- og erhvervsliv). Det var den generelle opfattelse, at netop kombinationen af to forklaringsrammers kvalitet og organisering var den reelle baggrund for den positive udvikling.

Rapporten indeholder derfor ingen enkelt-forklaringer til "bare" at omsætte til egne behov, men nok modeller, der kan danne grundlag for forskellige bidrag til fastholdelse og med tiden også vækst i befolkningstallet i yderområdernes landsbyer. Se rapporten [her](#).

Afhandling: Videnskab og løs snak

I sommeren 2007 vakte Pia Heike Johansen, der er adjunkt ved Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter, opsigt med præsentationen af sit ph.-d.-projekt om betydningen af uformelle mødesteder. Hendes forskning påviste, hvorledes "almindelig, løs snak" har betydning for udvikling af en række forskellige kompetencer. At der herigennem udvikles sociale kompetencer, er vel næppe overraskende, men det viste sig tillige, at disse "løse" møder – ved busstoppestedet, på parkeringspladsen ved købmanden eller i andre spontane sammenhænge – skaber plads for egentlig læring. Forklaringen er, at man i disse sammenhænge ikke som i det normale karriereliv fokuserer på "nyttige netværk", men alt efter karakteren af det uformelle møde sætter sig selv i nye perspektiver og herved udvikler sine praktiske såvel som intellektuelle færdigheder.

Dynamikken i opbygning (og nedbrydning) af lærende miljøer

Hidtil har forskning om innovation og læring overvejende forholdt sig til, hvorledes man tilvejebringer organiserede netværk til udveksling af viden. Men med Pia Heike Johansens afhandling påpeges det, at tilstedeværelse af fysiske frirum – på arbejde, i lokalsamfund osv. – er en afgørende forudsætning for udvikling af personlige kompetencer og ny viden. Analysen baserer sig bl.a. på studier i mere end 20 landsbyer og 2 års deltagerobservationer i en sportsforening.

Pia Heike Johansens afhandling foreligger nu på engelsk. "Informal Meeting Places, Interaction and Learning" er udkommet på Syddansk Universitetsforlag (www.universitypress.dk) og koster kr. 200.

Kommentarer til nyhedsbrevet: Kontakt

Karsten Eskildsen

AC-fuldmægtig, Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter

Tlf. 6550 4229
Mobil 2420 1997
Email kes@sam.sdu.dk